

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: Politická kultura a volební chování studentů

Autor: Adam Dvořák

Oponent: Zora Hesová

Cíl a obsah

Deklarovaným cílem bakalářské práce je „*empirický výzkum vztah politické kultury a volebního chování studentů českých vysokých škol*“, konkrétně pak „*zjistit vlivy sociodemografických charakteristik na politické postoje českých studentů vysokých škol*“ za pomoci dotazníku. V první části autor obsírně rozvádí pojme politické kultury a občanské kultury Almonda a Verby, o něž se teoreticky téměř výlučně opírá. V další části shrnuje práce na téma politické kultury vzniklé v ČR a ve třetí části se věnuje výsledkům dotazníků (asi 200 respondentů), přičemž průběžně předkládá jak otázky, tak i odpovědi a bohatě je ilustruje grafy.

Provedení

Autor si vytyčil velmi ambiciózní cíl – empiricky zkoumat jak politické postoje a chování, tak i „politickou kulturu“ svých spolustudentů. Cíl je ambiciózní hned několikrát: ve svém předsevzetí operacionalizovat poměrně vágní termín politické kultury, jejímuž obsahu věnuje celý teoretický úvod práce, asi třetinu práce; ve svém předsevzetí ji empiricky podchytit, a nakonec ve svém předsevzetí vytvořit empiricky podložené spojení politické kultury, politického chování a také socioekonomických podmínek. Pro bakalářskou práci je to ambice překvapivá, na druhou stranu je ale nutné vyzdvihnout ochotu a odvalu se zabývat empirií.

Není velkým překvapením, že cíle v práci nebyly naplněny. Do určité míry se toto nenaplnění odráží v samotné práci: přes relativně velký počet asi 200 odpovědí je si autor vědom toho, že docílit reprezentativního vzorku se nepovedlo a sám reflektuje složení respondentů se sociálním složením studentstva. Otázkou je, proč zvolil kvantitativní, a ne kvalitativní přístup na samotném začátku. Za druhé, autor operacionalizuje své zkoumání bez systematické argumentace. Jakkoli věnoval operacionalizaci PK celou řadu stran v teoretickém úvodu, své otázky zmiňuje postupně a bez vysvětlení.

Participaci měří deklarovaným zájmem o politiku a subjektivním sebe-oceněním při projevoování politických názorů. Autor je si zřejmě vědom toho, že taková operacionalizace je neuspokojivá, doplňuje zájem o politiku dalšími kvalifikacemi, dotazem o zájem o komunální

politiku. Další operacionalizace je postoj k normativním výrokům, dále potom zkušenostmi s formami participace (v komunální politice, ve volbách, ve stranách atd.). Další dotazy míří na subjektivní hodnocení politických kompetencí – ochotou se postavit proti rozhodnutí zastupitelstva, podporou demokracie. Ve výsledku prezentuje soubor otázek, které cílí na socioekonomickou identifikaci, volební preference, postoje k politické participaci a některé obecné postoje. Snaha o operacionalizaci politické kultury není viditelná: autor toto komplexní téma nechává stranou a zajímá se o subjektivní postoje (konkrétně několik málo postojů) k politice. Rozdělení do věkových kategorií, definice sociálních tříd a forem participace zůstává bez vysvětlení.

Výsledky kategorizuje podle socioekonomické třídy, podle volebních preferencí a podle studijního oboru: výše zmíněné otázky jsou potom graficky znázorněny podle všech výše zmíněných kategorií. Vzniká nepřehledný soubor dat bez jasnějšího výsledku.

Závěr studie se nepřekvapivě rovná jejímu předpokladu: zájem o politiku (a tolerance a participace) roste se socioekonomickou pozicí a je vyšší u studentů s humanitním zaměřením – závěr tedy odpovídá velmi obecné charakteristice participace, která je natolik triviální, že ji nelze chápat jako tezi.

Hodnocení

Přes formálně dobré provedení zůstává tedy práce neuspokojivá, protože metodologicky bez jasného systému. Je ale nutné uznat odvalu a zájem zkoumat politické postoje a také to, že vynaložená práce (formální zvládnutí, dotazníkový výzkum a zpracování) mohlo přinést s malými změnami lepší výsledky. Práce mohla být lepší, pokud by neměla tak široký záběr a nebyla koncepčně natolik nejasná a soustředila se na konkrétní výsek politických postojů a zkušeností: např. deklarovaný zájem o politiku a zkušenost-znalost-hodnocení komunální politiky. Na užším výběru se mohl autor pokusit operacionalizovat něco z charakteristik politické kultury; tak, jak práce stojí, se s tímto (obtížným) tématem minul. Do budoucna (např. při dipl. práci) doporučuji věnovat se více metodologii a případně ji konzultovat se sociology.

Bakalářskou práci k obhajobě **doporučuji** a navrhuji hodnocení „**velmi dobře**“ nebo „**dobře**“.

V Praze dne 30. 8. 2018

Zora Hesová